

۱۴ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۲۶/۵×۱۷/۵ سم [ف: ۱۲۳-] ۳۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۱
کا: محمد حسن کرمانی خلف آخوند ملا یوسف علی، تا: شنبه ۳ ربیع الاول ۱۳۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۳ گک (۲-۱۷۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۵ سم [ف: ۱۹۰-۱]
۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جریادقانی، محمد جواد بن رضا، تا: جمادی الاول ۱۳۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۶ گک (۲-۴۷)، ۱۹ سطر (۵/۱×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۱۸ سم [ف: ۶۳۰-۸]
۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: مهدی، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۳۹۰ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۱۳۹ گک، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۴ سم [ف: ۶۶۰-۱۱]
۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵۲/۱
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س ۲۹-۲] ۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۳۸/۱-۵۷/۱۰۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۷۱ گک (۱-۷۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۳ سم [ف: ۳۵۵۲-۶]
۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۳-۵۷/۹
آغاز: برابر؛ انجام: از خطرات راه امین نتواند بود و مجذوب فقط نیز ناتمام است چرا که
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: تیماج، ۴۱ گک، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۳/۵ سم [ف: ۳۵۵۳-۶]
۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۶/۲-۲۳/۱۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، تحریری، کا: علی اکبر، بی تا، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۸۰ گک، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۱۱ سم [ف: ۳۵۵۲-۶]
۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: ۴۹۵-]
۴۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۷۷۵
خط: نسخ، کا: ابو الحسن، بی تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۲۷۰]
۴۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۴
بخشی است از آن؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: ربیعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۲۰]
۴۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۱۶
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: بیاض رقیعی [رشت و همدان: ف: - ۱۲۷۰]
۴۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۸۰

● مجمع البحر / طب / فارسی

majma'-ol bahr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۷۹ ض
بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● مجمع البحرين / عرفان و تصوف / فارسی

majma'-ol bahrayn

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، ۶۱۰ - ۶۸۸ قمری
'erāqī, ebrāhīm ebn-e bozorgmehr (1214 - 1290)
فخرالدین ابراهیم عراقی چنان که در فهرست آمده است و گویا از دیدن نام علی عراقی که در پایان آمده است گمان برده‌اند که نامش علی است، نام کتاب در دیباچه و پایان آن هست، متن عرفانی است به نثر فارسی یا نظم.
آغاز: حمد بی حد و شکر بی عدد پروردگاری را که راجل و علا که جام جان سرمستان است را به شراب عرفان و ایقان مالامال گردانید
انجام: ان ربی علی صراط مستقیم
[فهرستواره منزوی ۸/۸۲۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۵۹-ف
آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: بنیاد خاورشناسی لنینگراد A736. در سایه شرف الدین علی از علی عراقی (ص ۵۰۳ فهرست)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۶ ذیقعد ۸۹۰ق؛ ۳۲ گک (۱۷۰-۲۰۱ پ) [فیلمها: ف: ۳-۹]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و هشت؛ به کوشش مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276266

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

نهادن؛ مقاله ۹۴. مختومه از قسم علی و عملی در بیان قانون علاج.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۱۳/۱

آغاز: اضافه نمایند و از یک مثقال تا دو مثقال غلوه کرده فرو برند؛ انجام: روغن بماند شربت آن یک مثقال تا سه مثقال، باباً الاصول تم
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیق بن حالی، تا: جمادی الاول
۱۰۶۶ق؛ کاغذ: نخودی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۶۲گ
(۱-۱۶۲ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۳۴سم [ف: ۲-۲۸۲]

● تحفه خانیه / طب / فارسی

tohfe-ye xāniya

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، ۶۱۰ - ۶۸۸ قمری
'erāqī, ebrāhīm ebn-e bozorgmehr (1214 - 1290)
در خواص پزشکی و طبیعی بیخ چینی (چوب چینی) و طریقه چیدن و تهیه آن را برای مصرف پزشکی در ۷ «باب» به طور موجز بیان و به یکی از شاهان عصر خود تقدیم نموده است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۲

آغاز: الحمد لله الکریم الجلیل الذی یشفی بکمال حکمته و لطفه السقیم و العلیل ... این رساله‌ای است در بیان شناختن چوب چینی و کیفیت خوردن آن تحفه مجلس ... و بعد از اتمام مسمی خواهد شد به تحفه خانیه و من الله الاعانه؛ انجام: زعفران افیون غسل گرفته نرم طلایه نموده با غسل معجون نمایند ...
خط: نسخ، کا: علیرضا بن حاجی محمد رضا، تا: ۱۶ رجب ۱۰۹۳ق، جلد: مقوایی، ۱۴گ (۱۰۸-۱۲۱)، ۱۴ سطر (۱۴×۹)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۷]

● تحفه خانیه = پادزهر نامه / طب / فارسی

tohfe-ye xāniya = pādzhahr nāme

مهابادی، فخرالدین، ق ۱۰ قمری
mahābādī, faxr-od-dīn (- 16c)

اهدا به: مغیث الدین مظفرخان

سال تألیف: ۹۷۷ق

رساله مختصری است در بیان شناختن پادزهر و خوردن آن در دوازده «باب».

آغاز: بسمله. حمد بیحد و سپاس بیعد مرحکیمی را که دقایق حکمت او بی پایان است ... چنین گوید ... فخرالدین مهابادی که این مختصری است در شناختن پادزهر و کیفیت خوردن آن انجام: چون بر موضع زخم نهد بر سر زخم بچسبد. والله اعلم [نسخه‌های منزوی ۴۸۵؛ فهرستواره منزوی ۳۳۲۷/۵]

● تحفه خانی / طب / فارسی

tohfe-ye xānī

حافظ صوفی، شمس الدین بن حافظ

hāfez-e sūfi, šams-od-dīn ebn-e hāfe

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۳۷

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی تم بالخیر خلق الانسان؛ انجام:
والظفر سنه ۱۰۳۴ در دارالسلطنه اصفهان
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۵۹ق [رایانه]

● تحفه خانی / فقه / فارسی

tohfe-ye xānī

فیض الله بن محمد، ۱۰۴۸ قمری

feyz-ol-lāh ebn-e mohammad (1639 -)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹۲ ض

بی کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● تحفه خانی / گوناگون / فارسی

tohfe-ye xānī

محمد جعفر

mohammad ja'far

اهدا به: کلب علی خان

در دوازده علم گوناگون: کلام و تفسیر و لغت و نحو و بیان و اصول فقه و منطق و طب و هندسه و طبیعی و حساب.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۴۶

آغاز: بسمله، حمدله ... بعد از نگارش رقوم حمد و ثنا و گزارش رسوم صلوة و دعا؛ انجام: و چنین حکمی در عددی دیگر میسر نیست ... و پرده عقوبت بر زلات او پوشند، والله ولی التوفیق.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن یشمی، ۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۳×۸/۵سم [ف: ۲-۱۰۷]

● تحفه خانی / طب / فارسی

tohfe-ye xānī

شامل چهار «باب»، هر باب دارای مقالات متعدد، نسخه حاضر باب اول از تحفه خانی مشتمل بر ۹۴ «مقاله» است، آغاز این نسخه افتاده و مطالب آن از مقاله ۱۳ (بیان معرفت مرض) شروع می‌شود. عناوین چند مقاله نسخه: مقاله ۲۳. در بیان قوانین علاج؛ مقاله در بیان معرفت نبض؛ مقاله ۵۳. در بیان لوم و یقظ؛ مقاله ۶۸. در بیان اسباب خلج؛ مقاله ۷۶. در بیان قوانین مشترک قی و اسهال؛ مقاله ۸۶. در بیان کیفیت فصد؛ مقاله ۹۳. در بیان داغ

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، معتنفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasir-od-din-e tūsi, mohammad ebn-e mohammad
(1201-1274)

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸)
اهدا به: حسام الدین و سیف المناظرین حسن بن محمد سیواسی
تاریخ تألیف: شوال ۶۴۴ق؛ محل تألیف: دژ الموت
منسوب به بطلمیوس قلوذی معاصر شاهپور. در این کتاب از
اوضاع و احوال افلاک و حرکات هر یک از سیارات و همچنین
وضع کره خاک با دلایل ریاضی بحث شده و مجسطی بهترین
کتاب این فن است. گفته‌اند اول کسی که به تعریب و تفسیر آن
توجه کرد، یحیی بن خالد برمکی بود که جمعی را بدان
واداشت و اسحاق بن حنین به تعریب آن پرداخت و در زمان
مأمون، حجاج بن یوسف بن مغیره الحاسب و ثابت بن قرة آن را
اصلاح و تجدید نمودند و برای بار دیگر ثابت بن قرة آن را از
اصل یونانی به عربی ترجمه کرد. درباره نسخه ثابت گفته‌اند:
اگر اصلاح و تعریب او نبود این کتاب ترجمه نافع‌ی نداشت.
قاضی زاده رومی در حواشی بر شرح مجسطی نظام نیشابوری
چنین نگاهشده: از کتاب مجسطی سه نسخه مشهور است: اول نقل
حجاج، دوم نقل اسحاق بن حنین که ثابت بن قرة آن را اصلاح
کرده و سوم تعریب خود ثابت است. نسخ مجسطی در تعداد
مقالات و عدد اشکال متفاوت است و فصول آن در نسخه
حجاج، انواع و در نسخه ثابت بن قرة، ابواب نامیده شده و بر
سیزده مقاله مرتب شده است. در آن بنا بر نسخه اسحاق بن حنین
که ثابت آن را اصلاح کرده یکصد و چهل و یک فصل و
یکصد و نود و شش شکل است.

مجسطی در حدود سال ۱۱۶۰م در صقلیه (سیسیل) از یونانی به
لاتینی درآمد و به سال ۱۱۷۵م جرارد کرمونائی آن را در طلیطله
از عربی به لاتینی ترجمه کرد، اما اعتبار مآخذ چنان بود که
ترجمه با واسطه سال ۱۱۷۵ بر ترجمه مستقیم و از روی متن
اصلی سال ۱۱۶۰ ترجیح داده شد و آن را تحت الشعاع قرار داد.
خواجه در تحریر خویش از کتاب اصلی پیروی نموده و در این
کتاب بر خلاف تذکره کمتر از نظر بطلمیوس انتقاد کرده است.
فقط اضافاتی در چند مورد دارد مثل شرحی راجع به مناسبات و
راجع به کرات و به مشاهدات نجومی جدید (علم قدیم و تمدن
جدید، سارتن، ص ۱۰۱). کتاب مجسطی را پیش از تحریر
خواجه طوسی، چند نفر مختصر کرده و بعضی زواید آن را
پیراسته‌اند: که می‌توان از محمد بن جابر البتانی (- ۳۱۷)،
ابوریحان بیرونی، ابوعلی سینا، ابو عبدالله محمد بن احمد السعید
الخوارزمی (الخازمی) نام برد. مختصر خوارزمی را کافی بن
محتشم قانتی به درخواست تولیت آستان قدس رضوی مرحوم
میرزا ابوطالب رضوی شرح و تفسیر کرد و در ربیع الثانی ۱۰۳۳
در شهر قائن آن را به پایان برد. (مدرس رضوی با تلخیص)
آغاز: الحمد لله مبدأ کل مبدأ و غایة کل غایة و مفیض کل خیر و

tahrir-ul lugat wa-l asmā'

رساله واژه‌های کیمیاوی است به ترتیب حروف تهجی. در
صفحه عنوان به جلد کی نسبت داده شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۳۱/۱۰

آغاز: بسمله. حرف الالف. الاسد النار، قاله هرمس الاسد النفس و
قال غیره الاسد البری هو النوشادر، هذا نص جابر، كما ان الاسد
اللایلی الفضة. و قيل ان السد خضر الزجاج؛ **انجام**: حرف الیاء.
الیاقوت الاحمر... الحديد و الکبریت القوم. الحمد لله رب العالمین
و الصلاة و السلام علی حبیبه و صفییه و رسوله...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد نبی طیب نوری
مازندرانی، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۹۳ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: میشن
قهوه‌ای، ۶گ (۱۱۴-۱۱۹ر) [ف: ۹-۲۸۴]

● **تحریر اللمعات = شرح لمعات / عرفان و تصوف / فارسی**
tahrir-ol loma'at = š.-e loma'at

وابسته به: لمعات عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر (۶۱۰-۶۸۸)
شرحی مفصل بر لمعات عراقی است. این شرح به صورت «قوله
قوله» و در برخی موارد به صورت مزجی برگزار شده و شارح از
سید قاسم انوار با دعای «رحمه الله» نقل نموده است.

تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۸۱

آغاز: [متن] الحمد لله الذی نور وجه حبیبه به تجلیات الجمال فتلالا
نوراً و ابصر فیہ غاطات الکمالات بیاید دانست ایدک الله بروج منه
که توضیح و تنقیح این کلام موقوفست بر تمهیدی و تنبیهی؛
انجام: و رفع ننگ و نقص و عار و رسوخ رسوم عادات و
تقلیدات جز به باده معارف و معانی اهل میزان حاصل و میسر
نیست. مرا چو باده رهاند زبند خویشتم xx به میکده شدنم بهتر از
عبادانست
خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: غره ربیع الاول ۸۷۶ق؛ تملک: ابن بکر بن
رستم بن احمد شروانی، حاج مصطفی صدقی، موسی بن محمد
حسن بن ابراهیم گیلانی در ۱۲۵۰؛ ۱۰۷گ، ۱۳ سطر، اندازه:
۱۳×۱۷/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۹]

→ تحریر اللیل و النهار < تحریر الايام و اللیالی
→ تحریر مأخوذات ارشمیدس < تحریر کتاب المأخوذات فی
اصول الهندسة
→ تحریر مانالاولس فی الاشکال الکرویة < تحریر اکر مانالاولس
→ تحریر متوسطات < تحریر اکر مانالاولس
→ تحریر مجسطی < تحریر المجسطی

● **تحریر المجسطی = تحریر مجسطی / هیت / عربی**
tahrir-ul majastī = tahrir-e majastī

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مستطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲